

1. TERTIALRAPPORT 2013

Arkivsaksnr.: 13/1793

Arkiv: 210

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
70/13	Formannskapet	04.06.2013
/	Kommunestyret	20.06.2013

Forslag til vedtak:

1. 1. Tertialrapport 2013 tas til orientering
2. Behov for justeringer av driftsbudsjettet:
  - a. SLT- koordinator er organisatorisk flyttet fra rammeområde 4 (helse og omsorg) til rammeområde 3 (oppvekst og kultur). 518.574 kr flyttes fra rammeområde 4 til rammeområde 3.
  - b. Ett merkantilt årsverk er organisatorisk flyttet fra rammeområde 2 (adm støtteenheter og fellesutg) til rammeområde 5 (tekniske områder). 500.492 kr flyttes fra rammeområde 2 til rammeområde 5.
  - c. En negativ avsetning i forbindelse med bygging av budsjett 2013 skulle vært lagt på rammeområde 7 (avsetninger og overføringer) men ble feilaktig lagt på rammeområde 1 (rådmann, strategiske tiltak). -2.000.000 kr flyttes fra rammeområde 1 til rammeområde 7.
3. Behov for justeringer av investeringsbudsjettet:
  - a. Monserud renseanlegg:

Omdisponering av ubrukt bevilgning på 15.446.705 kr til følgende prosjekter:

    - Ombygging av mottakslager for slam med fordrøyningsbasseng, 2.000.000 kr
    - Prosjektering av utvidelse av Monserud renseanlegg, 500.000 kr
    - Prosjektering renseanlegg Nes i Ådal, 700.000 kr
    - Redusert bruk av lånemidler 2013, 12.246.705 kr. Disse lånemidlene brukes i 2014 og 2015 til prosjektering av utvidelse Monserud renseanlegg (1.500.000 kr), kommunal andel av VA- kostnader ved utbygging Brutorget (2.000.000 kr), kommunal andel av VA- kostnader ved utbygging Øyaområdet (4.000.000 kr) og fellesprosjekter VA Industrigata (4.746.705 kr)
  - b. Hovedplan vann og avløp:

Det flyttes 1.050.000 kr fra hovedplan vann og 750.000 kr fra hovedplan avløp for å dekke prosjekt sanering Nymoen – Hen med 1.500.000 kr og prosjekt Sokna vannverk – prosjektering med 300.000 kr

Sammendrag

Saken gjelder fremleggelse av rapport for 1. tertial 2013 og forslag til budsjettreguleringer som følge av økonomisk stilling per 1.tertial og oppståtte saker. Hovedfunn i rapporten er at prognosen tilsier at kommunen vil bruke om lag 10,6 mill. kroner mer enn budsjett i 2013.

Innledning / bakgrunn

Det rapporteres månedlig til Formannskap og Kommunestyret om den økonomiske utviklingen i 2013. Månedrapportene er kortere sammenfatning av status, mens det etter hvert tertial skal fremlegges en mer omfattende rapport.

Beskrivelse av saken – budsjettkorrigeringer investering og prognose per 1. tertial

Årsprognose og 1. tertialrapport 2013:

Prognosen 1. tertial indikerer at kommunen vil bruke rundt 10,6 mill. kroner mer enn budsjettet i 2013. Det er en negativ endring på 2,3 mill. kroner fra forrige månedsrapport. Et lavere utbytte fra RiK enn budsjettet drar i negativ retning og resultatet fra årets lønnsoppgjør drar i positiv retning.

Beløp i hele tusen kroner	Regnskap til og med april 2012	Regnskap hittil 2013	Årsbudsjett	Prognose Årsregnskap	Prognose Årsavvik	Avvik i %	Årsavvik forrige rapport (pr mars)
Sum frie disponible inntekter (Rammeområde 8)	-462 943	-482 743	-1 476 243	-1 476 243	0	0 %	-0
Sum nettofinans-utgifter (Rammeområde 9)	15 732	11 206	95 263	101 463	-6 200	0 %	0
Sum til fordeling drift til rammeområdene 0-7	-447 211	-471 537	-1 380 980	-1 374 780	-6 200	0 %	-0
Sum forbruk drift rammeområdene 0-7	483 410	503 845	1 380 980	1 385 351	-4 371	0 %	-8 300
Mer /mindreforbruk	36 200	32 308	0	10 571	-10 571		-8 300

Driftsområdene (rammeområdene 0 – 7) som melder om merforbruk i forhold til budsjett på 4,4 mill. kroner som er en forbedring på ca 4 mill. kroner fra forrige månedsrapport. Forbedringen skyldes lønnsoppgjøret. De største avvikene finner vi nå innenfor følgende områder:

- Helse og omsorg melder om et merforbruk på 5 mill. kroner knyttet til kjøp av institusjonsplasser, utfordringer med å oppnå ønsket økonomisk effekt på vedtatte tiltak og økende utbetalinger til sosialhjelp.
- Tekniske områder melder om et mindreforbruk på 1,6 mill. kroner på grunn av lavere lønnsvekst enn budsjettet

Tidligere regnskapsår har et merforbruk i denne størrelsen kunne dekkes inn av høyere skatteinntekter enn budsjettet. Denne muligheten er redusert i 2013 ettersom budsjettet legger opp til et høyere inntektsnivå enn Departementet anbefaler i sine beregninger.

Noen av tiltakene som gjennomføres for å komme i budsjettbalanse er:

- Målrettet arbeid for lavere sykefravær
- Stillinger holdes vakante så lange det er forsvarlig ved langtidsfravær og permisjoner
- Forsiktig bruk av vikarer ved sykdom i arbeidsgiverperioden
- Fortløpende gjennomgang av turnusplaner

I budsjett 2013 er det lagt inn nedbetaling av tidligere års underskudd med 30,5 mill. kroner. Gitt prognosen pr mars vil det være mulig å nedbetale ca 20 mill. kroner av kommunens akkumulerte underskudd i 2013.

Budsjett 2013 inneholder definerte innsparingskrav på 20 mill. kroner. Arbeidet med å gjennomføre tiltakene er godt i gang, og rådmannen følger utviklingen tett for å sikre at disse gjennomføres som planlagt. Det er imidlertid avdekket utfordringer med å oppnå de økonomiske målene for enkelte av tiltakene innenfor helsesektoren spesielt. I denne rapporten legges det frem en oppdatert status for hvert enkelt tiltak beskrevet i budsjett 2013.

Beløp i hele tusen kroner	Regnskap til og med april 2012	Regnskap hittil 2013	Årsbudsjett	Prognose Årsregnskap	Prognose Årsavvik	Avvik i %	Årsavvik forrige rapport (pr mars)
0. Folkev. styringsorg	1 482	1 862	6 436	6 436	-0	0 %	-0
1. Rådm. strat. tiltak	4 687	7 016	14 512	14 917	-405	-3 %	0
2. Støtteenheter adm.	24 797	27 814	70 380	70 945	-566	-1 %	-0
3. Oppvekst og kultur	165 254	165 791	445 991	445 992	-0	-1 %	-1 300
4. Helse og omsorg	227 580	236 583	641 154	646 154	-5 000	-1 %	-7 000
5. Tekniske områder	54 454	55 759	147 112	145 512	1 600	1 %	0
7. Avsetninger	5 157	9 020	55 395	55 395	0	0 %	-0
Sum forbruk rammeområdene 0-7	483 410	503 845	1 380 980	1 385 351	-4 371	0 %	-8 300

Hovedoversikten viser avvik hovedsakelig innenfor helse og omsorg som melder om merforbruk og tekniske områder viser et mindreforbruk.

Budsjettkorrigeringer i investeringsbudsjettet:

a. Monserud renseanlegg:

På bakgrunn av høy aktivitet i boligutbygging i nedslagsfeltet til Monserud renseanlegg, vil kapasiteten i forhold til utslippstillatelsen være oppbrukt før forventet i hovedplan avløp. Sett i lys av økt satsning på fortetting i Hønefoss og dermed behov for klargjøring av infrastruktur for å møte denne utviklingen, er det behov for å starte et planleggingsarbeid for utvidelse av rensekapasitet.

I hovedplan avløp lå et foreløpig tiltak på Monserud renseanlegg med fortykking av slam. Slambehandling er en flaskehals i renseprosessen, og tiltaket var basert på at øvrig kapasitet på Monserud var tilstrekkelig på mellomlang sikt.

På bakgrunn av utviklingen beskrevet ovenfor samt at tiltaket med slamfortykkere legger føringer på en utvidelse av renseanlegget, er tiltaket utsatt og har vært gjenstand for fornyet vurdering.

Konklusjonen er at man vurderer som en bedre løsning å planlegge framtidig utvidelse av Monserud renseanlegg uten denne føringen. Det foreslås derfor at bevilningen til slamfortykkere omdisponeres som følger;

Post	Beskrivelse	Prosjekt	Beløp
1	Prosjekt 0154 Ny slamfortykker Monserud Ubrukt bevilgning 2012 Bevilget 2013	0154	-6 946 705 -8 500 000
2	Ombygging av mottakslager for slam med fordrøyningsbasseng	Nytt	2 000 000
3	Prosjektering av utvidelse av Monserud renseanlegg	Nytt	500 000
6	Prosjektering renseanlegg Nes i Ådal	Nytt	700 000
	Redusert bruk av lånemidler i 2013:		
3	Prosjektering av utvidelse av Monserud renseanlegg (2014)	Nytt	1 500 000
4	Kommunal andel av VA-kostnader ved utbygging av Brutorget (2014)	Nytt	2 000 000
4	Brutorget (2014)	Nytt	4 000 000
5	Kommunal andel av VA-kostnader ved utbygging Øyaområdet (2015) Fellesprosjekter VA (Hønefoss fjernvarme as) Industrigata (2014)	0199	4 746 705
	Kontrollsum		0

Beskrivelse av postene:

2) Slambehandlingen er som før nevnt en flaskehals som følge av at slamvolumene i perioder overskrider kapasiteten. For å håndtere dette i tiden fram til en utvidelse av Monserud er en realitet, foreslås å bygge om mottaket for slam slik at man kan bruke dette som et fordrøyningskammer i perioder med for stor slammengde i renseprosessene.

3) Oppstart av forprosjekt for utvidelse av Monserud renseanlegg. I forbindelse med kommuneplan-arbeidet må tomteareal for utvidelse av Monserud innarbeides. Det er derfor nødvendig å starte arbeidet for å avklare arealbehov – dette vil avhenge av utbyggingsmodell som velges.

4) For Brutorget og Øyaområdet som inngår i Conseptoravtalen ligger føringer på infrastruktur utenfor tomtegrensen. Det ligger til rette for fellestiltak mht vann- og avløp for disse prosjektene selv om tidsplanen for gjennomføring strekker seg over flere år. Oppstart forventes i 2014 og arbeid med utbyggingsavtale startes i disse dager. Det foreslås derfor å avsette totalt 6 mill til dette formålet over 2 år (2014-2015)

5) Hønefoss fjernvarme as skal føre fjernvarme fra Hønengata inn Industrigata og derfra til Asbjørnsensgate. Vann- og avløpsinfrastruktur for utbygging av området i Industrigata bør da bygges ut i fellesskap med fjernvarme. Det foreslås derfor å styrke Fellesprosjekter VA med resten av bevilgningen i post 1 for å gå inn i dette fellesprosjektet som er annonsert med oppstart sommer 2013.

6) Jordrenseanlegget på Nes i Ådal er «mettet», massene tar ikke unna tilført avløpsvann. Erfaringene med jordrensing og rensing i skjellsand er at rensemediet har kortere levetid enn forventet, og at kostnadene med vedlikehold (utskifting) blir altfor høye sett i forhold til tradisjonell rensing med mekanisk/kjemisk metode.

VA-avdelingen har gjort en analyse av Nes og konkluderer med at beste fremtidig løsning er ordinært mekanisk/kjemisk renseanlegg og sanering av spredte avløp i samme grøftetraseer som vannforsyning i forbindelse med nytt vannverk.

Grunneier av aktuell tomt for renseanlegg er kontaktet og positiv til en mulig utbygging. Det foreslås derfor avsatt kr. 700 000.- til forprosjekt/prosjektering av ny avløpsløsning på Nes i Ådal.

b. Hovedplan vann og avløp:

Et lenge etterlengtet prosjekt med sanering av avløp og framføring av kommunal vannforsyning i området fra Nymoen til og med Hen ligger i hovedplan med oppstart 2014. Rådmannen ønsker å starte opp prosjektering allerede i 2013 for å få oppstart i marken tidlig 2014.

Det foreslås derfor omdisponert prosjekteringsmidler fra hovedplanene for vann og avløp til dette formålet.

Det er også etterhvert oppstått problemer i vannforsyningen på Sokna som følge av mye jern i vannet. Grunnvannsbrønnene (filterrør) gror igjen og vannkvaliteten forringes av alge-/bakterievekst som lever på oksydert jern. Konsekvens er dårlig brukskvalitet på vann. I tillegg finnes ikke reservekilde for vannverket, slik at vannforsyningen er svært sårbar. På grunn av kapasitetsproblemer har dette tiltaket stått på vent, men rådmannen ønsker å sette i gang forprosjekt for å avklare mulige tekniske veivalg i 2013 for å kunne møte en videre negativ utvikling raskere.

Post	Beskrivelse	Prosjekt	Beløp
1	Prosjekt 0321 Hovedplan vann Prosjekt 0364 Hovedplan avløp	0321 0364	- 1 050 000.- -750 000.-
2	Sanering Nymoen-Hen	Nytt	1 500 000.-
3	Sokna vannverk - prosjektering	Nytt	300 000.-

Økonomiske forhold

Tertialrapporten har ingen økonomiske konsekvenser i seg selv. Det foreslås budsjettkorrigeringer innenfor driftsområdet som ikke påvirker budsjettet resultat for kommunen, men er intern flytting av ressurser mellom rammeområdene. Det foreslås korrigering av investeringsbudsjettet som ikke endrer budsjettet resultat, men som endrer budsjettet investeringstakt og bruk av lånemidler.

Rådmannens vurdering

2013 er kommet godt i gang og det leveres mange gode tjenester til Ringerikes befolkning. Gjennom budsjett 2013 er det lagt planer med en økonomisk ramme på nesten 1,9 milliarder kroner. Det er mange forutsetninger og valg som er gjort når denne planen ble lagt i høst. 1. tertial gir en god pekepinn på hvordan vi har kommet ut av startblokken når det gjelder det økonomiske. Vi har som ventet møtt på noen utfordringer som vises med et sannsynlig merforbruk i år på rundt 10 mill. kroner. Det tilsvarer et avvik på ca 0,5 % i

forhold til driftsinntektene våre. Her er det små marginer som får store utslag i kroner, og dette kan selvfølgelig endre seg noe i løpet av de siste 8 månedene.

Et bevisst arbeid med reduksjon av sykefravær ser ut til å bære frukter. Sammenlignet med 2012 har vi et fallende sykefravær i 1. kvartal, og det opprettholdes fortsatt stort fokus på økt nærvær og mindre fravær. I tillegg konstaterer vi at lønnsoppgjøret i år ble moderat og noe lavere enn antatt i budsjettet for 2013.

Etter flere år med stramme budsjetter og gjennomførte innsparingstiltak ser vi nå at Ringerike kommune har mindre forskjeller mot gjennomsnittstall i KOSTRA. Det antyder at det nå er mer utfordrende å finne "enkle" tiltak for å få ned kostnadene, og at det i større grad må tenkes nytt og langsiktig for å få en strømlinjet organisasjon som kan levere kvalitet i tjenestene til kommunens innbyggere innenfor de økonomiske rammer som finnes. Også i 2013 gjennomføres det innsparingstiltak som er beskrevet i handlingsprogrammet/ budsjettdokumentet. Enkelte av tiltakene har vist seg å få forsinket eller mindre økonomisk effekt enn først antatt. Noe av utfordringene kommer av sykdom i nøkkelstillinger og at det nå er en slankere organisasjon enn tidligere som skal håndtere mange prosjekter på en gang. Dette, kombinert med et sterkt press og fokus på nedskjæringer over flere år, gjør noe med gjennomføringskraften i alle ledd av organisasjonen.

Rådmannen anbefaler ikke budsjettjustering i tjenesteområdene i 1. tertial. Rådmannen er av den oppfatning at vi avventer utviklingen utover høsten og venter med eventuelle justeringer til 2. tertial.

Det skjer mye positivt i Ringerike og rådmannen fanger opp mye positive tilbakemeldinger fra skolene, barnehagene, helsesektoren, tekniske tjenester og andre områder hvor vi møter innbyggerne hver dag. Dette er et godt utgangspunkt for det videre arbeidet som inspirasjon til å gjøre tingene enda bedre.

Vedlegg

1. Tertialrapport 2013

Ringerike kommune, 22.05.2013

Wenche Grinderud
Rådmann

Saksbehandler: Roger Mathiesen